

УНИВЕРЗИТЕТ „ГОЦЕ ДЕЛЧЕВ“ – ШТИП
ФАКУЛТЕТ ЗА ОБРАЗОВНИ НАУКИ

ВОСПИТАНИЕ
списание за образовна теорија и практика

Штип, 2012/2013

ВОСПИТАНИЕ
списание за образовна теорија и практика
год.8, број 12
2012/2013 год.

За издавачот:

проф. д-р Никола Смилков, декан

Издавачки совет:

проф. д-р Саша Митрев
проф. д-р Блажо Боев
проф. д-р Емилија Јаневиќ-Ивановска
доц. д-р Кирил Барбареев

Уредувачки одбор – Editorial Board:

проф. д-р Блаже Китанов
проф. д-р Емилија Петрова-Ѓорѓева
проф. д-р Соња Петровска
проф. д-р Ленче Милошева
проф. д-р Снежана Ставрева-Веселиновска
асис. м-р Трајче Стојанов

Уредник – Managing editor:

асис. м-р Трајче Стојанов

Одговорен уредник – Editor in Chief:

проф. д-р Емилија Петрова – Ѓорѓева

Јазично уредување – Language Editor:

Даница Гавриловска-Атанасовска (македонски јазик)
м-р Снежана Кирова (англиски јазик)

Техничко уредување – Technical Editing:

Славе Димитров
Благој Михов

Рецензенти:

проф. д-р Мирослава Николоска
проф. д-р Татјана Атанасова
проф. д-р Виолета Николовска
доц. д-р Борче Костов
доц. д-р Драгор Заревски
проф. д-р Снежана Мирасчиева

проф. д-р Кирил Цацков
проф. д-р Соња Петровска
проф. д-р Ленче Милошева
проф. д-р Снежана Ставрева-
Веселиновска
проф. д-р Емилија Петрова-Ѓорѓева
асис. м-р Трајче Стојанов

Редакција и администрација – Editorial Office:

Билјана Јорданов
Универзитет „Гоце Делчев“ – Штип
Факултет за образовни науки
ул. „Крсте Мисирков“ бб
п.фах 201, 2000 Штип,
Р. Македонија
e-mail: vospitanie@ugd.edu.mk
++389 32 550 500

СОДРЖИНА

д-р Снежана Јованова-Митковска Метод на случај	7
д-р Деспина Сивевска Интерперсоналните односи како индикатори за педагошката клима во училиштето и одделението	19
д-р Емилија Петрова-Ѓорѓева, м-р Снежана Кирова Дилеми по прашањето дали работното и политехничкото воспитание претставуваат наставен предмет или принцип	29
м-р Драгана Кузмановска, м-р Блијана Петковска, Нада Арсова, Весна Ничева Учебникот како наставно средство и извор на знаење	39
м-р Ирена Китанова Прераскажувањето и раскажувањето како форми на усно изразување	45
м-р Кире Филов Св. Климент Охридски – апостол на словенското просветно дело	53
м-р Снежана Кирова, м-р Јане Јованов Преглед на потеклото на имињата на деновите во неделата	61
м-р Ленче Насев Уметност, култура и музичко образование	71
д-р Ленче Милошева Когницијата и теоријата за умот кај деца со нарушувања од аутистичен спектар	75

д-р Владо Петровски, д-р Снежана Мирасчиева Мултукултурализмот во образовниот систем на Р. Македонија	93
д-р Снежана Мирасчиева За една нова концепциска платформа на наставата во насока на зголемена ефикасност и продуктивност	101
д-р Соња Петровска Кооперативното учење во функција на хуманизација на воспитно-образовната работа	111
д-р Снежана Ставрева-Веселиновска Повторно поврзување на детскиот свет со светот на природата	121
м-р Весна Коцева Филмот како дополнително наставно средство во процесот на усвојување на немајчиниот јазик	133
м-р Даниела Коцева, д-р Владо Петровски Образовната политика и осврт кон разликите во образовните постигнувања по етничка основа во Република Македонија	141
д-р Зоран Здравев, м-р Силвана Жежова, м-р Ѓорѓи Димов Имплементација на е-учење на УГД – научените лекции	149

УДК 37.016:78

Стручен труд
(Professional paper)

м-р Ленче Насев
Универзитет „Гоце Делчев“ - Штип
Факултет за музичка уметност

УМЕТНОСТ, КУЛТУРА И МУЗИЧКО ОБРАЗОВАНИЕ

Апстракт

Целта на трудот е да се поттикнат пошироки размислувања со кои ќе се дефинираат причините за слабостите на музичкото образование. Имплементацијата на реформите во образовниот систем во Р. Македонија претставува реален ризик за згаснување на овој предмет кој тесно е поврзан со уметноста и културата.

Клучни зборови: *основно образование, Музичкото образование како предмет, карактеристики на музиката*

ARTS, CULTURE AND MUSIC EDUCATION

Abstract

The aim of this paper is to encourage wider discussions that will define the reasons for the weaknesses of the of Music education. The implementation of ongoing reforms in the educational system in the Republic Macedonia is a real risk for this subject which is associated with arts and culture.

Key words: *primary school, Music as a subject, characteristic of Music*

Уметноста и културата се составен дел од човековото постоење. Тие се неизбежен процес со помош на кој преку духовна активност се овозможува да се осознаат континуираните промени во историски рамки.

Музиката има значајна улога во општото основно образование. Во училишниот курикулум во Р. Македонија предметот Музичко образование претставува основа за уметничко и културно воспитување на младата популација.

Задачата на Музичкото образование е да ги едуцира и развие музичките способности на учениците до тој степен што активностите кои ги исполнуваат се доведат до свесно ниво. Тие се тесно поврзани со етапите на детскиот музички развој, системот на музикалноста, видовите на музичка дејност, методите на музичката настава.

За разлика од останатите предмети музичкото образование кај учениците ги развива креативните активности, создава простор за лично искуство на ученикот преку пронаоѓање на разновидни средства за самоизразување. Преку моделите на музичко творење се создаваат услови за слободно вклучување на ученикот во уметничкиот процес без разлика дали тој се наоѓа во улога на создавач или восприемач. Тие ја зголемуваат менталната концентрација на поединецот. Радоста и уживањето во пеењето, движењето, свирењето на некој инструмент се составен дел од севкупниот активен и креативен пристап кон музичките активности на ученикот.

Музичкото образование се јавува како неизбежна потреба за развојот на музичката култура. Во рамките на училиштето се осознава само еден дел кој служи за насочување кон музичките случувања, дискусии и презентации, додека надвор од него се јавува потребата за континуирани музички активности меѓу кои спаѓаат посетата на музички концерти и театри. На тој начин ќе се создаде напластување на врските во духовен и историски контекст.

Карактеристики на предметот Музичко образование

Една од карактеристиките на предметот Музичко образование е таа што тој создава позитивен став на учениците кон музиката преку развивање на музикалноста со помош на која тие се оспособуваат да ги изразат своите емоции. На тој начин учениците истовремено формираат позитивен однос кон културните вредности од минатото и сегашноста.

Музиката генерално може да се подели на вокална, инструментална и вокално - инструментална. Нејзините составни компоненти меѓусебно се тесно поврзани. Учениците на часовите по Музичко образование меѓу останатото стекнуваат знаења и навики за основните вештини на пеење, се запознаваат со музичките инструменти, стекнуваат знаења од музичката писменост, преку слушање на музика се запознаваат со различните жанрови и стилови, композитори и на тој начин го развиваат музичкиот вкус.

Реалност и состојби

Но, каква е реалноста? Учениците во основните училишта од прво до петто одделение имаат два часа неделно, додека од шесто до деветто одделение еден час неделно. Во праксата тие најчесто пеат песни по слух. Во најголем број случаи нивните гласовни и ритмички способности се неразвиени. На часовите по Музичко образование недостасува свирење на музички инструменти, со што дел од предвидените активности не се реализираат.

Ваквите состојби произлегуваат од влијанието на повеќе фактори. Меѓу нив може да се вбројат:

- недостатокот од опременост на училиштата во Р. Македонија со соодветни наставни средства потребни за реализација на часовите по музичко образование;
- недостатокот од кабинетска настава во поголем број училишта;
- недостастаток од стручни усовршувања и семинари на наставниците;
- недостаток од стручна литература и линкови кон актуелните трендови поврзани музичкото образование.

Меѓу факторите кои имаат големо влијание врз оформувањето на музичкиот вкус на учениците спаѓа и брзиот развој на современата технологијата. Со електронската музика, нејзиното снимање и достапност се создава ограничување и изобличување на музичката перцепција. Од таа причина како неопходност се јавува потреба од професионално водство со цел да се изгради правилен однос кон квалитетната музика. Неизбежни се влијанието и улогата на наставникот кој треба да го насочува ученикот кон реалните музички вредности кои од една страна се восприемаат во училиштето, а од друга надвор од него.

Покрај наведените фактори, меѓу останатото се сретнуваме и со состојба поврзана со ефикасноста на наставата која е условена од личноста на наставникот, неговите уметнички, педагошки и организациски способности.

Клуч на промените

Музиката е посланка од зборовите. Зедничката интерпретација го воспитува духот на ученикот и ги развива социјалните односи. За постигнување на успех при колективно музицирање од ученикот се бара: внимание, снаодливост, брзина на реагирање, организираност, мисловен напор, воздржување од несакани импулси. На тој начин таа влијае и врз градењето на општата култура и однесување.

Па одовде, наместо намалување на бројот на часовите по Музичко образование во предметна настава кој од два часа во одделенска настава,

понатаму продолжува со еден час неделно, потребно е фокусот да се насочи кон зголемување на бројот на часови. Двата часа кои се спроведуваат во одделенската настава од прво до петто одделение, постепено да прераснат во три часа од шесто до деветто одделение со што животот на учениците естетски и емотивно ќе се збогати. Кај нив ќе се развиваат позитивни особини, ставови и напредни погледи на личноста, преку усвојување на неопходни морални, општествени и работни вредности.

Препреките кои произлегуваат од конзервативните ставови за развојот на музичкото образование, потребно е да се надминат со примена на нови форми и методи, преку кои предметот Музичко образование ќе им се приближи на младите генерации. Со правилна примена на новите откритија во технологијата и модернизацијата на наставните средствата да се подобри квалитетот на наставата. Сите овие промени треба да се спроведат преку континуирано професионално усовршување на наставниците со што ќе се подобри и квалитетот на наставничкиот кадар.

Користена литература

- Којов - Буквић, И. (1989). Методика наставе музичког васпитања, Београд: Завод за уџбенике и наставна средства.
- Насев, Л. (2010). Предметот Музичко образование во рамките на основното образование. Годишен зборник на Факултет за музичка уметност, Универзитет „Гоце Делчев“ - Штип. 1, 59-62.
- Požgaj, J. (1988). Metodika nastave glazbene kulture u osnovnoj školi. Zagreb: Školska knjiga.